

Дискусионен форум на Висшето училище по застраховане и финанси

ВИЗИЯ, МАЩАБИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА НА ПРИВАТИЗАЦИЯТА В СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

(Продължение от бр. 3)

Доц. д-р Боян Дуранкев - преподавател във ВУЗФ, каза в рамките на шегата, че съвременният неоленинизъм гласи, че трябва да се приватизират секторите, за които са споменали преждеговорившите, като същевременно в държавния сектор останат онези финансови лостове, чрез които да се управлява всичко. Тази теория всъщност е сериозна и се базира най-вече на опита на Китай, където се твърди, че има неоленинизъм; същият опит блестящо „върви“ в Беларус (държавата с най-високи темпове - 10% растеж годишно, и с най-високи доходи, т. е. с най-голям растеж на доходите), изтъкна г-н Дуранкев, характеризирайки това явление като много интересно.

В качеството си на теоретик той изрази тревогата си, че в момента не може да се обяснят много от нещата, които правят и практиците, и теоретичите. Съвсем ясно е, че свободен пазар не съществува, изтъкна той. Това отбелязва и Кейнс през 1926 г., като слага точка на споровете със статията си „Краят на свободната пазарна икономика“. Да не коментирам факта, че асиметричността на пазарите е толкова голяма, че за свободен пазар и най-вече за механизъм на пазарите (а именно движението на цените около разноските) въобще не може да се говори. Така че първият проблем е как така наречените частни фондове успяват да се ориентират в този объркан пазар. Второто нещо, което липсва, е ясна терминология, продължи г-н Дуранкев. Може ли да кажем, че едно акционерно дружество е частно? Може би романтиката се базира на онази илюзия, че някой, ако си има бакалийка, или ако си управлява някаква малка собственост, то това е частна собственост. Но да се твърди, че акционерно дружество е частно, това означава пак да се върнем към една дискуссия от 18-и век. В смисъл, че по дефиниция акционерното дружество не е вече определено частно и че понякога там не е ясно кой взема

решения, освен така нареченият мениджмънт. Липсва ни дефиницията, подчерта ораторът. И оттук отпада дилемата „държавно или частно“. Отпада и в друг, романтичен план - примерно ако доц. Христосков работи в частен фонд, той е „О.К. и супер“, но отиде ли на държавна работа, той е „бюрократ и лош държавник“. Бедата е, че на нас ни липсват понятията, а от тук се появява едно изкуствено диференциране между държава и частници и обикновеният народ „не може да се ориентира кое е позитивно и кое е негативно, а всъщност и едното, и другото имат своя роля в системния подход“.

В отговор на въпроса на проф. д. ик. н. **Методи Христов**, преподавател във ВУЗФ, какво според него е „частно по дефиниция имаме тогава, когато мениджърът е и собственик“, докато в случая с пенсионните фондове имаме пълно разделение на мениджмънт от собственост. Така че може би трябва да се говори за нов тип партньорство между субектите в тази донякъде социална система. Същото е и с държавата - това е партньорство и трябва да се търси по-добра координация на функциите, вместо да се твърди, че приватизацията е средство за по-ефективно управление, защото не е трудно човек да намери противните доказателства. Изчистим ли ние, теоретичите, терминологията, струва ми се, че вече няма да има две страни на барикадите, или дори повече от две страни. В този контекст отпада и проблемът за либерализацията. Трудно мога да разбера кое е либерализация от икономическа гледна точка, изтък-

на ораторът. Мога да кажа, че в САЩ са много по-строги към осигуряването, базирани се върху Стиглиц - „Икономика на публичния сектор“, и върху практиката в Германия. Но не мога да твърдя, че там, където преобладава едното или другото, е по-добро. Примерно, ако ми е по-дълъг десният крак, да кажа, че ми е по-добре, но ако левият крак ми

е по-дълъг - много зле. И едното, и другото е беда. Само представям аргументи като продължение на вашата съвсем интересна и правилна теза, че ние имаме теоретични проблеми, които трябва да изясним и да изчистим, за да решим тази донякъде мнима дилема. За всички има място под слънцето. Проблемът е може би в разделието на функциите, общи г-н Дуранкев.

Проф. д. ик. н. **Методи Христов** подкрепи констатацията, че действително се намирам в пълен терминологичен хаос. Но имам убеждението и усещането, че вместо да го преодоляваме, все повече го задълбочаваме, каза той. И нямам никакво усещане, че в скоро време ще настъпи кой знае каква яснота и по тези конкретни въпроси, за които стана въпрос тук. Темата, която обсъждаме, е действително много интересна и се радвам, че има представители на така наречените „приватизатори“. За

мен възниква един много кардинален и може би основен въпрос, наред с всичко друго, което доц. Павлов успешно очерта като проблематика. Докъде трябва да стигнем в областта на приватизацията така, както тя бе предствена дефинитивно? Каква степен на приватизация да постигнем? Има ли някакви граници, или ще се движим по правилата на махалото - от единия в другия край, което едва ли е най-доброто и което лично аз никога не съм приемал като най-добро. Второ, имаме ли готовност евентуално за ускоряване на темповете на приватизацията в сферата на социалното осигуряване? Защото, както аз си представям нещата, тя е свързана с висока степен на самоосигуряване. И си зада-

вам въпроса: „Е ли готово нашето население, от доходна гледна точка, от ресурсна гледна точка, да вложи средства сега, да отложи потребление сега в полза на бъдещото си съществуване?“ Ние сме свидетели на една много по-висока степен на приватизация, но в същото време не бива да забравяме, че в европейските страни тя

има друга база и фундамента, върху който се гради тя, е друг, а и доходността, която имат там, е друга. Според мен много внимателно трябва да се върви в тази посока - да се разширява самоосигуряването, с оглед да се базира на реално изменение на доходността на гражданите в нашата страна, защото ако не постигнем това, малко илюзорно ще изглежда приватизирането в областта на социалното осигуряване. Друг въпрос, който си задавам, е: при условията, в които се развива този процес, какъв е реалният интерес на онези, които се занимават с тази дейност, или на онези, които искат да бъдат приватизатори? Какъв е техният реален интерес и какви са подбудите им да влагат тези усилия? След като, стига да не съм го доловил погрешно, тук се загатва за нещо, което е напълно съответстващо на пазарните принципи - за някакъв ефект, за някаква ефективност, за някаква печалба. Е ли това стремежът на тези субекти, които тръгват в тази посока? Ако е така - да. Ако не - защо? Какъв е смисълът тогава? Така че действително много проблеми се пораждат и искрено се радвам, че нашето училище е инициатор на подобна дискусия. Напълно съм убеден, че има още много въпроси, които си заслужава да бъдат

обсъждани на подобни форуми. Не случайно преди две-три години стартирахме с този форум и мисля, че ще грешим, ако не правим по-често подобни срещи. Ще отделим няколко часа от своето време, но, убеден съм напълно, че то няма да бъде загубено. Това е равносилно на месеци четене и индивидуална работа, за да се получи подобен ефект.

Доц. Николов благодари за поставените въпроси, провокиращи „другата страна“ да отговори каква е мотивацията да се работи в системата на осигуряването. Той припомни, че идеята за дискуссионния форум е отпреди три-четири години и е била именно на проф. Христов, като целта е да се даде възможност на специалистите да дискутират. Намерението на домакините е било форумът да се проведе в края на 2005 г., но доц. Христосков е помолил да се изчака как ще се развият в бъдещето още няколко важни процеса в тази област. Това беше причината да не го проведем тогава, но съгласно нашия план този дискуссионен форум ще се осъществява ежегодно и ще издаваме сборник с материали от дебатите, така че ще компенсирате известното забавяне с една наистина професионална дискусия, поясни доц. Николов.

(Следва)

Бел. ред. Редакцията изказва благодарност на служителките във ВУЗФ **Десислава Чистова** (отдел „Международни програми и проекти“) и **Евгения Рашева** (библиотекар-информатор) за съдействието при обработката на стенограмата от дискусията.

СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ

СРОДНИ ИЗДАНИЯ ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО И ОСИГУРЯВАНЕТО

(Продължава от стр. 2)

Застрахователната култура се повишава, доходите се увеличават. Никой не трябва да си мисли, че ще им е лесно на новите играчи. Те ще трябва да направят това, което ние постигнахме през годините.“

Две публикации, свързани с осигуряването, има в бр. 7/17.02-23.02.2007 г. на в. „Банкеръ“. И двете са интервюта - първото, проведено от Марина Цветкова с Бисер Петков, зам.-председател на КФН, ръководещ Управлението „Осигурителен надзор“, и е озаглавено „Третата пенсия“ зависи от данъчния режим“. Той прави извода, че „Резултатите от дейността на частните пенсионни фондове затвърждават тенденцията динамично и възходящо развитие на капиталовата пенсионна система“.

Второто интервю е на Катя Йончева с д-р Дилия Петров, главен изпълнителен директор на „Дженерали Закрила Здравно осигуряване“ с негови думи,

които са изведени за заглавие „Конкуренцията ще повиши качеството на здравните услуги“.

Ще отбележим и още няколко информации: „Нов играч при управляващите дружества“ - Димана Ранкова, зам.-председател на КФН е дала зелена светлина на „Инвест Фонд Мениджмънт“, който ще се конкурира за спестяванията на българите. Информацията е на Биляна Вачева в бр. 32 от 15.02.2007 г. на в. „Пари“. В същия брой е и известие, че „Еврохолд България ще пусне 30% от капитала си на БФБ. Знае се, че в неговия състав е и ЗД „Евро инс“ АД. Автор на информацията е Евгени Василев. А в бр.35 от 20.02.2007 г. е материалът отново на Евгени Василев „Две в едно - родната борса губи банка и застраховател“. Става дума за влиянието на ДЗИ Банк и ЗПАД „ДЗИ“ върху капиталовия ни пазар, който ще предизвикат и пренареждане на картите в банковия и застрахователния

сектор след продажбите им. Известно е, че и двете са публични компании.

Кратка е и информацията за сливането на „Пиреос“ с „ING Банк София“.

И последната публикация на в. „Пари“ е в броя от 22 февруари на Мария Георгиева, озаглавена: „Allianz подобри рекорда си“. Става дума за това, че най-големият застраховател в Европа - Allianz, е недмнал очакванията на анализаторите, обявявайки, че е постигнал рекордна нетна печалба на годината от 7 млрд. еур за 2006 г. Резултатите са с 60% по-високи от тези на предишната година.

В същия брой под заглавие „117-годишен застраховател в атака“ се съобщава, че Allianz е придобил руската компания Росно.

**Прегледа направил
ПЕТЪР АНДАСАРОВ**